

DOI: [https://doi.org/10.32347/2707-501x.2022.49\(2\).123-141](https://doi.org/10.32347/2707-501x.2022.49(2).123-141)

УДК 338.1:[658.24:69.003]

А. В. Ковтун

аспірант

Київський національний університет будівництва і архітектури, Київ

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ДІАГНОСТИКИ ВТРАТИ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВАМИ БУДІВНИЦТВА

Стаття присвячена розробці та обґрунтуванню вдосконалених методичних підходів до діагностики втрати фінансової стабільності будівельних підприємств. Використано підходи не суто "традиційного" фінансового аналізу, а зосереджуючись на семантичному аналізі умов господарської діяльності та апріорному підході до вивчення причинно-наслідкових зв'язків. Це дозволяє не просто констатувати фінансовий стан, а прогнозувати його зміни та ідентифікувати випереджувальні сигнали дестабілізації. Традиційні показники платоспроможності та чистого грошового потоку доповнюються глибинним аналізом структури грошових потоків, зокрема, розрізненням потоків від фінансової, операційної та інвестиційної діяльності. Наголошується, що від'ємний чистий грошовий потік від інвестиційної діяльності є нормальним і бажаним явищем, що свідчить про оновлення основного капіталу. Натомість додатне сальдо інвестиційного потоку, що замість нагромадження потенціалу призводить до його "вимивання", розглядається як індикатор втрати фінансового добробуту.

У статті запропоновано зосередитися на двох ключових індикаторних показниках, що дозволяють всебічно висвітлювати проблеми фінансового розвитку та резерви їх вирішення:

Інтегральний коефіцієнт фінансової рівноваги. Цей показник розроблений для тактичної діагностики та оцінки здатності будівельного бізнесу своєчасно погашати поточні фінансові зобов'язання. Він об'єднує різні аспекти балансування вільних грошових коштів, враховуючи їхню значущість для тривалого безкризового здійснення основної діяльності. Це забезпечує більш об'єктивну оцінку загроз і ризиків тактичного управління порівняно з простими коефіцієнтами ліквідності.

Грошовий еквівалент внутрішньої цінності бізнесу для стейкхолдера. Призначений для стратегічної фінансової діагностики, цей індикатор є обґрунтованою грошовою сумою, що визначається з урахуванням найбільш ефективного використання капіталу. Він базується на аналізі структури активів (що має відповідати успішним галузевим бенчмаркам), типової динаміки фінансових результатів та усталених тенденцій економічного середовища. В умовах обмеженого ринку

корпоративних часток в Україні, де поняття "ринкова вартість" часто є непридатним, "вартість у використанні" виступає цільовим індикатором. Цей показник дозволяє оцінювати довгострокову фінансову стійкість і потенціал розвитку, враховуючи реалії вітчизняного бізнес-середовища. Запропонована формула розрахунку ГЕВЦ враховує постійні витрати та особливості фінансування довгострокових інвестицій, припускаючи 7-річний цикл оновлення основного капіталу.

Ключові слова: фінансова стійкість, фінансова стабільність, економічна стійкість, будівельна організація, інструментарій, моніторинг, цифрова екосистема, оптимізація ресурсів, стейкхолдери, управління, стійкість, стейкхолдер будівельного проєкту, інформаційні технології, конкурентоспроможність, економічна безпека

Вступ. Актуальність дослідження зумовлена сучасними викликами економічної та безпекової природи, що вимагають розробки ефективних інструментів для раннього виявлення загроз та забезпечення стійкого функціонування бізнесу, особливо в галузях із довготривалим виробничим циклом та високою ресурсомісткістю, як будівництво. Втрата фінансової стабільності може загрожувати економічній системі як у середньостроковій, так і в довгостроковій перспективі. Найгірший сценарій – це її "раптова" та неочікувана поява, коли зацікавлені сторони бізнесу можуть лише припускати можливість такого негативного стану, але не очікують його найближчим часом. Саме тому розробка методик ідентифікації випереджувальних сигналів фінансової дестабілізації підприємств не втрачає своєї актуальності.

На сучасному етапі розвитку України, що супроводжується низкою викликів як економічного, так і безпекового характеру, вкрай доцільно вдосконалити наявні підходи до забезпечення фінансової стабільності на різних часових горизонтах. При цьому важливо не лише ефективно використовувати потенціал опору дестабілізуючим збуренням, а й визначати способи його відновлення та нагромадження додаткових резервів фінансової стійкості у майбутньому.

Найбільш вразливими до зовнішніх негативних впливів виявляються підприємства з довготривалим виробничим циклом та нееластичною пропозицією, що обумовлено високою ресурсомісткістю. Саме такі особливості, притаманні будівельній діяльності, призводять до:

Уповільнення бізнес-процесів підрядних підприємств у періоди економічних спадів.

Тривалої посткризової рецесії в галузі.

Своєю чергою, падіння обсягів будівництва часто є раннім індикатором початку макроекономічного спаду. І хоча пропозиція в будівельній галузі майже завжди відстає від мінливого споживчого

попиту, запобігання тривалим фінансовим кризам підприємств галузі є критично важливим. Це дозволяє не лише зберегти їхню власну економічну безпеку, а й підтримати її на вищому рівні — рівні національної економіки, адже будівельна галузь є значним мультиплікатором для багатьох суміжних секторів.

З огляду на зазначені виклики та специфіку будівельної галузі, дослідження нових підходів до забезпечення фінансової стабільності та економічної безпеки будівельних підприємств є невідкладним. Це вимагає розробки не лише інструментів раннього попередження про дестабілізацію, але й механізмів побудови стійкості та відновлення, що відповідатимуть сучасним реаліям та сприятимуть загальній макроекономічній стабільності країни.

Аналіз досліджень і публікацій. Представлені літературні джерела формують всебічну картину наукових досліджень, присвячених проблемам фінансової безпеки, стійкості та антикризового управління підприємствами, з особливим акцентом на будівельну галузь України. Аналіз цих робіт дозволяє виділити ключові напрямки вивчення, методологічні підходи та практичні рекомендації.

Ряд джерел закладає теоретико-методологічні основи для розуміння та управління фінансовою безпекою. Сорокіна Л.В. та ін. (2017) [1] у своїй монографії "Економетричний інструментарій управління фінансовою безпекою підприємств будівництва", містить глибокий аналіз інструментів, моделей та методів для забезпечення фінансової безпеки, використовуючи економетричні підходи, що є критично важливим для кількісної оцінки та прогнозування.

Ізмайлова К.В. [5, 8, 12, 13, 14, 15] у ряді робіт у сфері фінансового аналізу та фінансів підприємств, що забезпечують теоретичну та практичну базу для розуміння основ фінансового управління, аналізу фінансового стану та становлять методологічну основу для досліджень фінансової стійкості та безпеки. Зокрема, праці з фінансового аналізу [8, 12, 13, 14, 15] охоплюють широке коло питань, необхідних для діагностики фінансового стану. Ці роботи є фундаментальними для розуміння концепції фінансової безпеки, її складових та методів управління, надаючи необхідний теоретичний базис для подальших, більш спеціалізованих досліджень.

Значна частина досліджень фокусується безпосередньо на оцінці та прогнозуванні фінансової та економічної стійкості будівельних підприємств, зокрема малих. Так, Bielienkova O.Yu., Antropov Yu.V. (2013, 2014, 2011) [2, 4, 6, 11, 17] присвятили значну увагу економічній стійкості малих будівельних підприємств України. Їхні роботи розглядають моделі прогнозування [2], взаємозв'язок економічної стійкості та конкурентоспроможності [4], а також надають оцінку фінансової стійкості в різні періоди (зокрема, у 2000-2008 роках [17] та у 2013 році [6]). Це

свідчить про системне вивчення динаміки та факторів, що впливають на стійкість саме малих підприємств, які часто є найбільш вразливими.

Стеценко С.П., Боліла Н.В. (2019) [3] виділяють ключові детермінанти формування антикризового потенціалу будівельних підприємств, що є прямим продовженням теми фінансової стійкості та безпеки. Ця стаття, ймовірно, розкриває фактори, що допомагають підприємствам протистояти кризовим явищам.

Помазуновська Т.О., Цифра Т.Ю. (2019) [7] зосереджуються на оцінці фінансової стійкості підприємств будівельної галузі за певний період (2012-2017 роки), що надає конкретні емпіричні дані та аналіз тенденцій. Стеценко С.П. (2018) [9] також продовжує тему прогнозування економічної стійкості на прикладі малих будівельних підприємств, підтверджуючи її актуальність.

Ізмайлова К.В., Боліла Н.В. (2018) [10] безпосередньо досліджують моделі прогнозування втрати фінансової стійкості як складової системи економічної безпеки підрядних будівельних підприємств. Ця праця є ключовою, оскільки вона перекидає місток від діагностики стійкості до її ролі у забезпеченні економічної безпеки.

Представлений перелік літературних джерел свідчить про значний інтерес науковців до проблематики фінансової безпеки та стійкості будівельних підприємств в Україні. Дослідження охоплюють як загальні концептуальні основи фінансового аналізу та безпеки, так і специфічні аспекти будівельної галузі, включаючи економетричні інструменти для управління фінансовою безпекою, моделі оцінки та прогнозування економічної та фінансової стійкості, аналіз впливу економічних циклів та кризових явищ, вивчення антикризового потенціалу підприємств, практичні аспекти фінансового аналізу та бенчмаркінгу.

Ці роботи створюють міцну теоретичну та методологічну базу для подальших досліджень у сфері діагностики та запобігання втраті фінансової стабільності будівельними підприємствами, особливо в умовах сучасних економічних та безпекових викликів. Наявність значної кількості публікацій одних і тих же авторів свідчить про глибину та послідовність їхніх наукових пошуків у цій важливій сфері.

Постановка задачі. Метою даної статті є розробити методичні основи діагностики втрати фінансової стабільності підприємствами будівництва.

Основна частина. Наукове обґрунтування методичних підходів до діагностики втрати фінансової стабільності будівельними підприємствами неможливе без глибокого семантичного аналізу умов їхньої господарської діяльності. Цей аналіз має доповнюватися апіорним підходом до вивчення причинно-наслідкових зв'язків у змінах майнового стану та фінансових результатів будівельного бізнесу. Такий підхід дозволяє не лише констатувати факти, а й прогнозувати потенційні проблеми,

виходячи зі знання специфіки галузі та загальних економічних закономірностей.

Традиційно, для коротко- та середньострокової фінансової діагностики підприємств аналізують показники платоспроможності та достатності чистого грошового потоку. З метою відновлення фінансової рівноваги грошові потоки зазвичай структурують на дві основні групи:

1. Грошові потоки від фінансової діяльності: забезпечуються прибутковістю бізнесу та відображають залучення чи погашення фінансових ресурсів (наприклад, кредитів, емісії акцій).

2. Грошові потоки, пов'язані з веденням господарської (операційної та інвестиційної) діяльності: детермінуються витратами поточного чи довгострокового характеру.

Згідно з термінологією "матриць фінансового стану" Франсона та Романе, або Пархоменко В. результат господарської діяльності об'єднує платежі підприємства на придбання оборотних та необоротних активів, а також відшкодування виробничих ресурсів, спожитих під час виготовлення продукції, виконання робіт чи надання послуг.

У нормальній, безкризовій діяльності, окрім поточних витрат, необхідно здійснювати оновлення основного капіталу, тобто інвестиційні видатки. З огляду на значні суми подібних грошових виплат, результат господарської (інвестиційної) діяльності має бути від'ємним. Традиційний академічний підхід до аналізу руху грошових коштів також визначає прийнятну якість управління грошовими потоками за умови від'ємного значення чистого руху коштів від інвестиційної діяльності.

Натомість, додатне сальдо грошових потоків у напрямку забезпечення підприємства основними засобами та іншими необоротними активами (тобто від'ємний інвестиційний потік) буде свідченням втрати фінансового добробуту. Це пояснюється тим, що замість нагромадження та розвитку виробничого потенціалу, відбуватиметься його "вимивання" або деградація. Вартість необоротних активів зменшуватиметься на користь збільшення залишку грошових коштів та інших оборотних активів, що може бути ознакою відсутності інвестицій у розвиток.

При цьому, негативне сальдо руху коштів в результаті господарської (інвестиційної) діяльності має компенсуватися прибутками від реалізації виготовленого продукту, що, власне, й має забезпечувати додатну суму чистого руху грошових коштів загалом.

Отже, для розроблення ефективних алгоритмів відновлення фінансової стабільності та забезпечення її сталого зростання, поза увагою не можуть лишатися як коефіцієнти ліквідності й покриття, так і показники прибутковості.

Разом із тим, зважаючи на особливості формування результату фінансово-господарської діяльності, під час фінансової діагностики доцільно зосередити увагу й на показниках структури активів і капіталу,

що дозволить оцінити якість балансу, співвідношення власних та залучених коштів, а також оптимальність розміщення активів; складові витрат операційної діяльності, детальний аналіз яких дозволить виявити резерви для підвищення прибутковості та ефективності, що є ключовим для підтримки фінансової стабільності, особливо в галузях з довгостроковим циклом, як будівництво.

Такий комплексний підхід, що поєднує аналіз платоспроможності, грошових потоків (з урахуванням інвестиційної активності), прибутковості та структурних показників, дозволить більш повноцінно діагностувати фінансовий стан будівельного підприємства та розробити дієві заходи для забезпечення його стабільності та економічної безпеки.

Довгострокова фінансова діагностика традиційно зосереджується на досягненні головної стратегічної мети фінансового менеджменту – максимізації вартості бізнесу. Для цього здійснюється поглиблене вивчення структури формування та динаміки змін у часі таких ключових показників, як вартість капіталу, фінансовий леверидж та додана вартість. Одночасно з аналізом досягнень конкретної бізнес-лінії, проводиться компаративний аналіз інших господарюючих суб'єктів, а також складаються середньо- та довгострокові прогнози з подальшим дисконтуванням та сценарним моделюванням.

Втім, для вітчизняних підприємств, особливо в реаліях військової економіки, надзвичайно складно утримати свою інвестиційну привабливість. Навіть у періоди відносно стабільного макроекономічного оточення, цінні папери українських акціонерних товариств часто не лише не користувалися значним попитом серед трейдерів фінансового ринку, але й не були спроможні пройти процедуру лістингу та отримати допуск до публічних торгів. Це означає, що традиційне для країн із розвинутою економікою поняття "ринкова вартість бізнесу" залишається непридатним для фінансового управління в Україні.

Застосування традиційних для світового фінансового менеджменту показників MVA (Market Value Added – ринкова додана вартість) та EVA (Economic Value Added – економічна додана вартість) також є сумнівним у нинішніх умовах. Однак, модифікації зазначених вартісних індикаторів цілком придатні для розроблення довгострокових стратегій економічного розвитку бізнесу. Звісно, адаптація вартісних індикаторів є доцільною і для вдосконалення фінансового менеджменту будівельного бізнесу. Проте в такому разі предметом дослідження буде не ринкова вартість, а інші, неринкові її види:

- Вартість у використанні (value in use);
- Інвестиційна вартість (investment value);
- Внутрішня вартість (intrinsic value).

Не заперечуючи ефективність традиційних коефіцієнтних систем у вивченні проблемних аспектів фінансового управління будівельними

підприємствами, доцільно зосередитися на двох наступних індикаторних показниках. Вони дозволять всебічно висвітлити проблеми у фінансовому розвитку будівельного бізнесу та визначити резерви для їх вирішення:

1. Інтегральний Коефіцієнт Фінансової Рівноваги. Цей показник розроблений для тактичного управління та відображає можливості будівельного бізнесу своєчасно погашати свої поточні фінансові зобов'язання. Він певною мірою подібний до відомих коефіцієнтів покриття або показників відновлення поточної платоспроможності.

Проте його унікальність полягає в тому, що він об'єднує різні аспекти балансування залишку вільних грошових коштів, враховуючи їхнє значення для тривалого безкризового здійснення основної діяльності. Це дозволяє більш об'єктивно врахувати загрози та ризики неефективної реалізації заходів тактичного управління. Інтегральний коефіцієнт фінансової рівноваги забезпечує глибше розуміння ліквідності підприємства, ніж прості співвідношення, оскільки враховує не лише наявність коштів, але й їхню значущість для безперебійної діяльності.

2. Грошовий Еквівалент Внутрішньої Цінності Бізнесу для Стейкхолдера. Цей індикатор призначений для стратегічної фінансової діагностики і, як випливає з назви, не є коефіцієнтом, а є обґрунтованою грошовою сумою. Вона визначається з урахуванням найбільш ефективного використання капіталу будівельних підприємств.

Для розрахунку цього показника враховуються:

Оптимальна структура активів, яка відповідає показникам успішних підприємств галузі.

Типова для успішних компаній динаміка фінансових результатів.

Збереження усталених тенденцій економічного оточення, виявлених на дату здійснення діагностики.

Цей показник дозволяє оцінити "справедливу" внутрішню вартість бізнесу для його ключових зацікавлених сторін (стейкхолдерів), що є критично важливим для довгострокового планування та прийняття стратегічних інвестиційних рішень.

Використаємо 5 складових, які впливають на обсяги фінансування:

власне залишок вільних грошових коштів, (ГК);

дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги (Дзаб);

виробничі запаси (З);

собівартість реалізованої продукції (Собів. реал);

чистий дохід від реалізації продукції, робіт, послуг (ЧД), а разом із ними і інші операційні доходи (ІОД) , тобто доходи від операційної діяльності (ОД, $ОД = ЧД + ІОД$).

Наступним етапом є упорядкування часткових факторів з урахуванням їх значимості у загальній оцінці резервів фінансової стабільності. З цією метою обґрунтовувались міри сумарних переваг кожної із часткових складових покриття над іншими із використанням порядкової

кваліметричної шкали попарного порівняння. Міра переваги встановлювалась за п'ятибальною шкалою із кроком 2, бали проставлялись для кожного із показників не одноразово, а п'ятиразово, оскільки пріоритети оцінювались для кожної пари чинників посилення платоспроможності. За підсумками кваліметричного оцінювання було складено діагонально обернено симетричну матрицю (табл. 1), що являє собою частину таблиці парних порівнянь.

Таблиця 1

Матриця кваліметричного оцінювання факторного внеску у формування фінансової рівноваги підприємств будівництва

Показник	1. Доходи від операційної діяльності	2. Собівартість реалізованої продукції	3. Дебіторська заборгованість	4. Запаси	5. Залишок грошових коштів
1. Доходи від операційної діяльності	1	3	5	5	7
2. Собівартість реалізованої продукції	$\frac{1}{3}$	1	3	2	5
3. Дебіторська заборгованість	$\frac{1}{5}$	$\frac{1}{3}$	1	$\frac{1}{5}$	5
4. Запаси	$\frac{1}{5}$	$\frac{1}{2}$	5	1	1
5. Залишок грошових коштів	$\frac{1}{7}$	$\frac{1}{5}$	$\frac{1}{5}$	1	1
Середня геометрична	0.286 $= \sqrt[5]{1 \cdot \frac{1}{3} \cdot \frac{1}{5} \cdot \frac{1}{5} \cdot \frac{1}{7}}$	0.631 $= \sqrt[5]{3 \cdot 1 \cdot \frac{1}{3} \cdot \frac{1}{2} \cdot \frac{1}{5}}$	1.719 $= \sqrt[5]{5 \cdot 3 \cdot 1 \cdot 5 \cdot \frac{1}{5}}$	2.187 $= \sqrt[5]{5 \cdot 2 \cdot \frac{1}{5} \cdot 1 \cdot 1}$	1.476 $= \sqrt[5]{7 \cdot 5 \cdot 5 \cdot 1 \cdot 1}$
Нормалізоване значення вагового множника, W_i	5% $= \frac{0.286}{0.286 + 0.631 + 1.719 + 2.187 + 1.476}$	10% $= \frac{0.631}{0.286 + 0.631 + 1.719 + 2.187 + 1.476}$	27% $= \frac{1.719}{0.286 + 0.631 + 1.719 + 2.187 + 1.476}$	35% $= \frac{2.187}{0.286 + 0.631 + 1.719 + 2.187 + 1.476}$	23% $= \frac{1.476}{0.286 + 0.631 + 1.719 + 2.187 + 1.476}$

Розраховано авторами

Аналіз розрахунків (табл. 1) показує, що для ліквідності будівельного бізнесу **вирішальне значення має частка оборотних коштів, вкладена у запаси**. Вагомість цього чинника, що становить $w_4=0.35$, перевищує одну третину платіжних можливостей підрядника. Це свідчить про значну залежність фінансової стабільності від ефективного управління виробничими запасами.

Варіація **дебіторської заборгованості** дещо поступається запасам за впливом, але залишається критично важливою. Значна частка оборотного капіталу, яка тимчасово вилучена з господарського обороту, майже на 30% ($w_3=0.27 \approx 0.30$) детермінує фінансові проблеми будівельних підприємств у середньостроковому періоді. Це підкреслює необхідність ефективного управління розрахунками з замовниками.

Динаміка власне грошових коштів спричиняє не менше п'ятої частини всіх ускладнень з нестачею ліквідного капіталу, оскільки на цей чинник припадає $w_3=0.23 \approx 0.20$. Це вказує на важливість підтримки оптимального рівня грошових потоків.

Коливання **фінансових результатів операційної діяльності** в сукупності детермінують близько 15% усіх випадків нестабільності платіжних можливостей підприємств будівництва. При цьому вплив **операційних доходів** ($w_1=0.05$) значно слабший від змінних витрат (собівартості реалізації, $w_2=0.10$), їх співвідношення наближається до 1 до 2 (Табл. 1.1, що мається на увазі). Ця перевага сили впливу собівартості реалізації пов'язана з більшим внеском матеріальної складової в основну діяльність над обіговою, а також пріоритетністю запасів над іншими вкладеннями тимчасово вільних фінансових ресурсів.

Незважаючи на важливість збільшення доходів для довгострокової життєздатності підрядних підприємств, особливості створення будівельного продукту та здійснення розрахунків за виконані роботи передбачають значний **часовий лаг** між витрачаннями та надходженнями. Скоротити його тривалість майже неможливо. Отже, **пріоритетом фінансової стабільності в будівництві залишається економія витрат, насамперед виробничих.**

Підсумовуючи викладені міркування, пропонується наступний **інтегральний коефіцієнт фінансової рівноваги (Кіфр):**

$$K_{\text{іфр}} = \left(\frac{З}{K_{\text{заб}}} \right)^{0.35} \cdot \left(\frac{ГК}{K_{\text{заб}}} \right)^{0.30} \cdot \left(\frac{Д_{\text{заб}}}{K_{\text{заб}}} \right)^{0.20} \cdot \left(\frac{\text{Собів.реал}}{K_{\text{заб}}} \right)^{0.10} \cdot \left(\frac{ЧД + ІОД}{K_{\text{заб}}} \right)^{0.05}$$

Де:

- З – запаси;
- ГК – грошові кошти;
- Дзаб – дебіторська заборгованість;
- Собів.реал – собівартість реалізації;
- ЧД+ІОД – чистий дохід від операційної діяльності;
- Кзаб – кредиторська заборгованість.

Цей коефіцієнт є **середньозваженим геометричним** кількох часткових коефіцієнтів, які характеризують ділову активність і платоспроможність будівельних підприємств, а саме:

- Оборотність кредиторської заборгованості: $\left(\frac{ЧД+ІОД}{K_{\text{заб}}} \right)$
- Виробнича оборотність кредиторської заборгованості: $\left(\frac{\text{Собів.реал}}{K_{\text{заб}}} \right)$
- Покриття поточних зобов'язань за рахунок грошових коштів: $\left(\frac{ГК}{K_{\text{заб}}} \right)$
- Покриття поточних зобов'язань за рахунок дебіторської заборгованості: $\left(\frac{Д_{\text{заб}}}{K_{\text{заб}}} \right)$
- Покриття поточних зобов'язань за рахунок запасів: $\left(\frac{З}{K_{\text{заб}}} \right)$

Вищі значення інтегрального показника (Кіфр) свідчать про більші можливості щодо збереження фінансової стабільності підприємств будівництва. З огляду на постулати "традиційного" фінансового аналізу, коефіцієнт покриття (загалом Кпокр) повинен бути вищим за 2. Показники ділової активності зазвичай не мають ані нормативних, ані рекомендованих значень.

Втім, зважаючи на те, що тривалість будівництва більшості об'єктів, затребуваних на сьогодні ринком нерухомості, становить 1.5 роки, вважається доцільним визначити мінімальне припустиме значення обох часткових коефіцієнтів оборотності у **2/3 обороти на рік**. Тоді граничне припустиме значення мінімуму інтегрального коефіцієнту фінансової рівноваги становитиме 1.70:

$$K_{i\text{фр}} = \underbrace{\left(\left(\frac{\text{ЧД} + \text{ІОД}}{K_{\text{заб}}} \right)^{0.05} \cdot \left(\frac{\text{Собів.реал}}{K_{\text{заб}}} \right)^{0.10} \right)}_{\text{складові коефіцієнту оборотності кредиторської заборгованості, } K_{\text{ад}} \geq 2/3} > \underbrace{\left(\left(\frac{\text{Дзаб}}{K_{\text{заб}}} \right)^{0.20} \cdot \left(\frac{\text{Запаси}}{K_{\text{заб}}} \right)^{0.35} \cdot \left(\frac{\text{ГК}}{K_{\text{заб}}} \right)^{0.30} \right)}_{\text{складові коефіцієнту покриття, } K_{\text{покр}} \geq 2}$$

$$K_{i\text{фр}} = \left(\frac{2}{3} \right)^{0.15} \cdot (2)^{0.85} \approx 1.70$$

Це мінімальне значення Кіфр встановлює орієнтир для оцінки фінансової стабільності будівельних підприємств, враховуючи специфіку галузі.

Для деталізованої та об'єктивної оцінки внутрішньої цінності бізнесу пропонується визначати грошовий еквівалент внутрішньої цінності (ГЕВЦ) для конкретного підприємства за допомогою наступної формули (2).

$$\text{ГЕВЦ} = ((\text{ЧД} + \text{ІОД} - \text{Дзаб}) \cdot 2,20 - (\text{Собів.реал} + \text{ДЗ} - \text{ДКзаб}) \cdot 1,90 - (\text{Адм} + \text{Збут} + \text{ІОВ}) \cdot 1,45 - \text{ДОЗ}_{\text{перв}} \cdot 1,1$$

Традиційно під час прогнозування руху грошових коштів враховують поділ витрат на постійні та змінні**. У моделі грошового еквівалента внутрішньої цінності (12) у якості постійних витрат визначено такі їх види:

Адміністративні витрати (Адм) – рядок 2130 Звіту про фінансові результати (форма №2).

Витрати на збут (Збут) – рядок 2150 Звіту про фінансові результати (форма №2).

Інші операційні витрати (ІОВ) – рядок 2180 Звіту про фінансові результати (форма №2).

Ця методика забезпечує комплексний підхід до оцінки внутрішньої цінності будівельного бізнесу, враховуючи як операційні, так і інвестиційні аспекти, а також специфіку галузі.

Цифрова екосистема надає будівельним підприємствам потужний інструментарій для запобігання втраті фінансової стабільності та оперативного реагування на ризики. Вона інтегрує дані, процеси та учасників, створюючи прозоре й ефективне середовище для моніторингу та управління фінансовим станом.

Ключова перевага цифрової екосистеми – це централізований збір та доступність фінансових даних у режимі реального часу. Замість розрізнених таблиць та ручних звітів, інтегровані системи (ERP, BIM, CRM, системи управління проєктами) автоматично збирають інформацію про:

1. Грошові потоки - надходження від замовників, платежі постачальникам, витрати на заробітну плату та операційні потреби.
2. Дебіторську та кредиторську заборгованість - актуальний стан розрахунків, терміни погашення.
3. Запаси - рух матеріалів, їх залишки на складах, вартість.
4. Виробничі витрати - фактичні витрати на кожному етапі будівництва, відхилення від бюджету.
5. Прогрес виконання робіт - візуалізація та відстеження фізичного обсягу робіт, що безпосередньо впливає на графік фінансування та отримання доходів.

Ця прозорість дозволяє керівництву, фінансовим менеджерам та іншим стейкхолдерам бачити актуальну картину фінансового стану підприємства, а не лише його ретроспективний зріз.

Наявність великих обсягів структурованих даних дозволяє використовувати аналітичні інструменти, включаючи штучний інтелект (ШІ) та машинне навчання, для раннього виявлення відхилень та потенційних загроз фінансовій стабільності

Системи можуть налаштовувати сповіщення при досягненні певних порогових значень (наприклад, критичний рівень дебіторської заборгованості, перевищення бюджету проєкту, затримки з поставками, які впливають на фінансування). ШІ може аналізувати історичні дані та поточні тенденції для прогнозування можливих касових розривів, ризиків неплатежів або перевитрат. Наприклад, система може передбачити ризик нестачі ліквідності через 3-6 місяців на основі аналізу графіка платежів за проєктами та запланованих витрат, враховуючи навіть погодні умови, що можуть затримувати будівництво. Цифрові інструменти дозволяють швидко моделювати різні сценарії (наприклад, затримка платежу від великого замовника, зростання цін на матеріали, зміна відсоткових ставок) та оцінювати їхній вплив на фінансову стабільність, допомагаючи розробити антикризові плани.

Цифрова екосистема безпосередньо впливає на оптимізацію найкритичніших компонентів ліквідності будівельних підприємств:

1. Управління дебіторською заборгованістю. Автоматизовані системи можуть відстежувати терміни оплати, надсилати нагадування, генерувати акти звірки та аналізувати історію платежів замовників, що пришвидшує інкасацію коштів та знижує ризик безнадійної заборгованості.

2. Управління запасами. Інтеграція з системами постачання та управління проектами дозволяє оптимізувати закупівлі матеріалів, мінімізуючи надмірні запаси, які заморожують оборотний капітал, та уникаючи дефіциту, що може спричинити простой та штрафи. Точне планування потреб зменшує обсяг коштів, вкладених у запаси, що, як було зазначено, є вирішальним для ліквідності будівельного бізнесу.

3. Управління кредиторською заборгованістю. Системи дозволяють оптимально планувати платежі постачальникам, використовуючи гнучкість умов договорів, щоб уникнути передчасних витрат, зберігаючи при цьому хороші відносини з партнерами.

Хоча від'ємний грошовий потік від інвестиційної діяльності є нормальним, його ефективне управління є ключовим для довгострокової фінансової стабільності. Цифрові інструменти забезпечують:

Точне планування інвестицій. BIM-моделі та цифрові платформи дозволяють точно розраховувати потреби в обладнанні та устаткуванні, їхню амортизацію та необхідність заміни, мінімізуючи неефективні витрати.

Моніторинг повернення інвестицій. Системи можуть відстежувати ефективність інвестованих коштів у проекти та активи, надаючи дані для прийняття обґрунтованих рішень щодо подальших інвестицій та оптимізації портфеля активів.

Цифрова екосистема сприяє підвищенню прозорості та підзвітності, що є основою для зміцнення довіри з усіма стейкхолдерами:

Комунікація з партнерами та постачальниками. Спільні цифрові платформи дозволяють автоматизувати документообіг, погодження, обмін даними, що зменшує операційні ризики та підвищує надійність взаємодії.

Взаємодія з банками та інвесторами. Систематизовані та перевірені дані з цифрової екосистеми підвищують довіру фінансових установ, спрощують отримання кредитів та залучення інвестицій, оскільки вони бачать повну та достовірну картину фінансового стану підприємства.

Звітність для регулюючих органів. Автоматичне формування звітів знижує ймовірність помилок та забезпечує своєчасне подання інформації, мінімізуючи правові та регуляторні ризики.

Таким чином, цифрова екосистема не просто автоматизує процеси, а перетворює підходи до управління фінансами в будівельній галузі. Вона дозволяє перейти від реактивного управління до проактивного прогнозування та запобігання втратам фінансової стабільності,

забезпечуючи підприємствам стійкість та конкурентоспроможність у складних економічних умовах.

Щоб ефективно регулювати втрати фінансової стабільності, підприємствам, особливо в будівельній галузі, необхідно здійснити глибоку ****трансформацію своїх операційних систем****. Ця трансформація не зводиться лише до впровадження нового програмного забезпечення, а передбачає зміну підходів до управління, інтеграцію даних та процесів, а також розвиток аналітичних можливостей.

Основою трансформації є створення єдиного, інтегрованого інформаційного простору, де ERP-системи виступають як ядро: Впровадження або оновлення Enterprise Resource Planning (ERP) систем має стати центральним елементом. Це дозволить об'єднати всі ключові операційні дані: фінансові (бухгалтерський облік, бюджети, грошові потоки), виробничі (графіки, обсяги робіт, використання ресурсів), логістичні (управління запасами, закупівлі, поставки), кадрові та управлінські. Дані з різних підсистем (наприклад, системи управління проектами, BIM-моделі для будівництва, CRM для взаємодії з клієнтами) повинні автоматично синхронізуватися з ERP, усуваючи ручне введення даних, дублювання та помилки. Це забезпечить єдину, достовірну і актуальну "картину" діяльності підприємства.

Перехід на хмарні платформи підвищує доступність даних з будь-якої точки світу, що є критично важливим в умовах війни, а також покращує масштабованість та безпеку зберігання інформації.

Трансформація операційних систем має на меті автоматизувати рутинні та стандартизувати критично важливі процеси, знижуючи операційні витрати та мінімізуючи людський фактор.

1. Автоматизація фінансових операцій. Включає автоматизацію обробки рахунків, платежів, звітності, звірок з контрагентами. Це прискорює оборотність коштів та зменшує ризики прострочень.

2. Оптимізація закупівель та управління запасами. Системи мають автоматично відстежувати рівень запасів, прогнозувати потреби, генерувати замовлення постачальникам та моніторити їх виконання. Це дозволить скоротити "заморожений" капітал у запасах, що є одним з найважливіших чинників ліквідності для будівельних підприємств.

3. Управління проектами та ресурсами. Інтегровані системи повинні забезпечувати детальний контроль за виконанням кожного етапу проекту, розподілом ресурсів (робоча сила, техніка, матеріали), відхиленнями від графіків та бюджетів. Це дозволить оперативно виявляти ризики перевитрат або затримок, що безпосередньо впливають на фінансову стабільність.

4. Впровадження цифрового документообігу. Відмова від паперових документів на користь електронного документообігу та електронного

підпису прискорює всі бізнес-процеси, покращує контроль та знижує ризики втрати чи пошкодження важливої інформації.

Перехід до проактивної аналітики є запорукою стійкості.

1. Бізнес-аналітика (BI) та візуалізація даних. Операційні системи мають інтегрувати BI-інструменти для створення інтерактивних дашбордів та звітів, які візуалізують ключові фінансові та операційні показники. Це дозволить керівництву швидко оцінювати ситуацію та приймати обґрунтовані рішення.

2. Предиктивна аналітика та машинне навчання. Використання ШІ для аналізу великих обсягів даних дозволить прогнозувати фінансові ризики (наприклад, касові розриви, ймовірність неплатежів дебіторів, коливання цін на матеріали) задовго до їхнього настання. Моделі можуть виявляти неочевидні закономірності та "випереджувальні сигнали" фінансової нестабільності.

3. Сценарне моделювання та оптимізація. Аналітичні модулі дозволять моделювати вплив різних управлінських рішень або зовнішніх факторів на фінансову стабільність, допомагаючи обирати найоптимальніші стратегії дій.

4. Цифрові платформи для взаємодії з постачальниками та замовниками. Це дозволить автоматизувати обмін замовленнями, підтвердженнями, рахунками-фактурами, відстежувати статус виконання робіт та платежів. Це підвищує прозорість, знижує ризики конфліктів та сприяє зміцненню партнерських відносин.

5. Онлайн-портали для інвесторів та банків. Надання авторизованого доступу до ключових фінансових показників та звітів підвищує довіру інвесторів та кредиторів, спрощуючи залучення фінансування та демонстрацію фінансової стійкості.

6. Внутрішні комунікації. Єдина цифрова платформа сприяє кращій координації між відділами (фінансовий, виробничий, логістичний), що є критично важливим для оперативного реагування на фінансові виклики.

В умовах підвищених ризиків, зокрема пов'язаних з військовими діями, трансформація операційних систем має обов'язково включати посилені заходи кібербезпеки та стратегії резервного копіювання даних. Впровадження сучасних протоколів шифрування, багатофакторної автентифікації, регулярних аудитів безпеки для захисту конфіденційної фінансової та операційної інформації. Розробка та тестування планів, що забезпечують швидке відновлення функціонування операційних систем у разі кібератак, технічних збоїв або фізичного пошкодження інфраструктури.

Трансформація операційних систем у такий спосіб перетворить підприємство на гнучкий, керований даними організм, здатний не лише реагувати на фінансові виклики, а й системно запобігати втратам

стабільності, забезпечуючи свою економічну безпеку в довгостроковій перспективі.

Висновки. Для ефективного управління фінансовою стабілізацією та подальшим розвитком будівельних підприємств, ми рекомендуємо посилити контроль за двома основними індикаторними показниками. Ці індикатори дозволяють всебічно оцінювати фінансовий стан компанії, враховуючи як поточну ліквідність, так і довгострокову цінність.

1. Інтегральний Коефіцієнт Фінансової Рівноваги є критично важливим для тактичного фінансового управління. Він дозволяє оцінити здатність будівельного підприємства своєчасно погашати свої поточні фінансові зобов'язання. На відміну від простих коефіцієнтів ліквідності, інтегральний коефіцієнт фінансової рівноваги об'єднує різні аспекти балансування вільних грошових коштів. Він враховує їхню значущість для тривалого та безкризового здійснення основної діяльності, надаючи більш об'єктивну оцінку платіжних можливостей підприємства в короткостроковій та середньостроковій перспективі. Контроль за цим показником допомагає вчасно виявляти потенційні загрози ліквідності та оперативнo на них реагувати.

2. Грошовий Еквівалент Внутрішньої Цінності Бізнесу для Стейкхолдера є інструментом стратегічної фінансової діагностики. Він представляє собою обґрунтовану грошову суму, що відображає внутрішню цінність бізнесу для його ключових зацікавлених сторін. Розрахунок грошового еквівалента ґрунтується на аналізі найбільш ефективного використання капіталу будівельних підприємств. При цьому враховується оптимальна структура активів (яка має бути не гіршою, ніж у переважної більшості успішних підприємств галузі) та типова для них динаміка фінансових результатів. Оцінка проводиться за умови збереження усталених тенденцій економічного оточення, виявлених на дату діагностики. Контроль за цим індикатором дозволяє стратегічно оцінювати інвестиційну привабливість підприємства, планувати його довгостроковий розвиток та забезпечувати зростання цінності для всіх стейкхолдерів.

Застосування цих двох індикаторів у системі фінансового менеджменту дозволить будівельним підприємствам не лише ефективніше управляти поточною ліквідністю, а й закласти міцний фундамент для сталого розвитку та підвищення своєї економічної безпеки в довгостроковій перспективі.

Запропонований підхід є універсальним і може бути адаптований для підприємств інших видів економічної діяльності шляхом коригування розрахункових параметрів та залучення експертної думки. Дослідження підкреслює критичну важливість економії виробничих витрат для забезпечення фінансової стабільності будівельних підприємств, зважаючи на значний часовий лаг між витратами та надходженнями в галузі.

Впровадження цих індикаторів дозволить будівельним компаніям ефективніше управляти ризиками, посилювати фінансову рівновагу та підвищувати економічну безпеку в довгостроковій перспективі.

Використана література:

1. Економетричний інструментарій управління фінансовою безпекою підприємств будівництва: [моногр.] / Л.В. Сорокіна, А.Ф. Гойко, С.П. Стеценко, К.В. Ізмайлова та інші / За наук. ред. д.е.н., проф. Л.В. Сорокіної, к.е.н., проф. А.Ф. Гойко — К.: Київський національний університет будівництва і архітектури, Кривий Ріг: Видавець ФОП Чернявський Д.О. 2017. — 404 с.

2. Bielienskova O.Yu., Antropov Yu.V. The prediction model of economic stability (based on small construction enterprises of Ukraine) European Applied Sciences. Stuttgart, Germany. 2013. November-December. № 8. P. 161–163.

3. Стеценко, С. П., & Боліла, Н. В. (2019). Ключові детермінанти формування антикризового потенціалу будівельних підприємств. *Актуальні проблеми економіки*, (7), 217.

4. Беленкова О.Ю., Антропов Ю.В. Економічна стійкість – основа конкурентоспроможності підприємства. *Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин*. 2014. Вип. 32. С. 165–171.

5. Ізмайлова К.В. Фінанси підприємств: кон. лекц. Київ: КНУБА. 2020. 156 с.

6. Беленкова О.Ю., Антропов Ю.В. Економічна стійкість малих будівельних підприємств України: оцінка, тенденції, перспективи. *Проблеми економіки*. 2013. № 3. С. 51–62.

7. Помазуновська Т.О., Цифра Т.Ю. Оцінка фінансової стійкості підприємств будівельної галузі у 2012-2017 роки. *Шляхи підвищення ефективно-сті будівництва в умовах ринкових відносин*. 2019. Вип. 40. С.174-182.

8. Ізмайлова К.В. Фінансовий аналіз. К.: ЦУЛ, 2000. 148 с.

9. Стеценко С. П. Прогнозування економічної стійкості (на прикладі малих будівельних підприємств України) *Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин*. - 2018. - Вип. 36. - С. 73-78.

10. Ізмайлова К.В., Боліла Н.В. Моделі прогнозування втрати фінансової стійкості як складова системи економічної безпеки підрядних будівельних підприємств. *Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин*, 2018. Вип. 38. С. 225-232.

11. Беленкова О.Ю., Ізмайлова К.В., Моголівець А.А. Сутність економічних циклів та їх вплив на фінансову стійкість будівництва. *Наукові праці НДФІ*. 2019. № 2. С. 138–150.

12. Ізмайлова, К. В. Фінансовий аналіз: навч. посібн. К.: МАУП. 2001. 252 с.

13. Ізмайлова К. В. Сучасні технології фінансового аналізу: Навч. посібник. К.: МАУП, 2003. 148 с.
14. Ізмайлова К. В. Фінансовий аналіз: Навч. посібник. К.:МАУП, 2000. 152 с.
15. Ізмайлова К.В. Фінансовий аналіз суб'єкта [дов.посіб]. :В. шк., 1997. 309 с.
16. Ізмайлова, К. (2020). Дискримінантний аналіз під час бенчмаркінгу фінансової безпеки ПРАТ «Комплексне підприємство широкопрофільного будівництва 2». *Шляхи підвищення ефективності будівництва*, (46), 3–15.
17. Беленкова О.Ю., Сердюченко Н.Б., Антропов Ю.В. Оцінка фінансової стійкості малих будівельних підприємств України в 2000–2008 роках. *Економіка та держава*. 2011. № 1. С. 56–60.
18. Ізмайлова К. В., Пархоменко В.В. Імітаційне моделювання фінансових показників інвестиційної діяльності підприємства. Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин, 1997. С. 73 –76.

References:

1. Ekonometrychnyi instrumentarii upravlinnia finansovoiu bezpekoiu pidpriemstv budivnytstva: [monohr.] / L.V. Sorokina, A.F. Hoiko, S.P. Stetsenko, K.V. Izmailova ta inshi / Za nauk. red. d.e.n., prof. L.V. Sorokinai, k.e.n., prof. A.F. Hoiko — K.: Kyivskyi natsionalnyi universytet budivnytstva i arkhitektury, Kryvyi Rih: Vydavets FOP Cherniavskiy D.O. 2017. — 404 s.
2. Bielienskova O.Yu., Antropov Yu.V. The prediction model of economic stability (based on small construction enterprises of Ukraine) *European Applied Sciences*. Stuttgart, Germany. 2013. November-December. № 8. R. 161–163.
3. Stetsenko, S. P., & Bolila, N. V. (2019). Kliuchovi determinanty formuvannia antykrizovoho potentsialu budivelnnykh pidpriemstv. *Aktualni problemy ekonomiky*, (7), 217.
4. Bielienskova O.Iu., Antropov Yu.V. Ekonomichna stiikist – osnova konkurentospromozhnosti pidpriemstva. *Shliakhy pidvyshchennia efektyvnosti budivnytstva v umovakh formuvannia rynkovykh vidnosyn*. 2014. Vyp. 32. S. 165–171.
5. Izmailova K.V. *Finansy pidpriemstv: kon. leks.* Kyiv: KNUBA. 2020. 156 s.
6. Bielienskova O.Iu., Antropov Yu.V. Ekonomichna stiikist malykh budivelnnykh pidpriemstv Ukrainy: otsinka, tendentsii, perspektivy. *Problemy ekonomiky*. 2013. № 3. S. 51–62.
7. Pomazunovska T.O., Tsyfra T.Iu. Otsinka finansovoi stiikosti pidpriemstv budivelnoi haluzi u 2012-2017 roky. *Shliakhy pidvyshchennia efektyvno-sti budivnytstva v umovakh rynkovykh vidnosyn*. 2019. Vyp. 40. S.174-182.
8. Izmailova K.V. *Finansovy analiz*. K.: TsUL, 2000. 148 s.

9. Stetsenko S. P. Prohnozuvannya ekonomichnoi stiikosti (na prykladi malykh budivelnnykh pidpriemstv Ukrainy) Shliakhy pidvyshchennia efektyvnosti budivnytstva v umovakh formuvannya rynkovykh vidnosyn. - 2018. - Vyp. 36. - S. 73-78.

10. Izmailova K.V., Bolila N.V. Modeli prohnozuvannya vtraty finansovoi stiikosti yak skladova systemy ekonomichnoi bezpeky pidriadnykh budivelnnykh pidpriemstv. Shliakhy pidvyshchennia efektyvnosti budivnytstva v umovakh formuvannya rynkovykh vidnosyn, 2018. Vyp. 38. S. 225-232.

11. Bielenkova O.Iu., Izmailova K.V., Moholivets A.A. Sutnist ekonomichnykh tsykliv ta yikh vplyv na finansovu stiikist budivnytstva. Naukovi pratsi NDFI. 2019. № 2. С. 138–150.

12. Izmailova, K. V. Finansovy analiz: navch. posibn. K.: MAUP. 2001. 252 s.

13. Izmailova K. V. Suchasni tekhnolohii finansovoho analizu: Navch. posibnyk. K.: MAUP, 2003. 148 s.

14. Izmailova K. V. Finansovy analiz: Navch. posibyky. K.:MAUP, 2000. 152 s.

15. Izmailova K.V. Finansovy analiz sub'ekta [dov.posib]. :V. shk., 1997. 309 s.

16. Izmailova, K. (2020). Dyskryminantnyi analiz pid chas benchmarkingu finansovoi bezpeky PRAT «Kompleksne pidpriemstvo shyrokoprofilnoho budivnytstva ». Shliakhy pidvyshchennia efektyvnosti budivnytstva, (46), 3-15.

17. Bielenkova O.Iu., Serdiuchenko N.B., Antropov Yu.V. Otsinka finansovoi stiikosti malykh budivelnnykh pidpriemstv Ukrainy v 2000–2008 rokakh. Ekonomika ta derzhava. 2011. № 1. S. 56–60.

18. Izmailova K. V., Parkhomenko V.V. Imitatsiine modeliuвання finansovykh pokaznykiv investytsiinoi diialnosti pidpriemstva. Shliakhy pidvyshchennia efektyvnosti budivnytstva v umovakh formuvannya rynkovykh vidnosyn, 1997. S. 73 –76.

Kovtun A. V.

Methodological foundations of diagnostics of loss of financial stability by construction enterprises

The article is devoted to the development and justification of improved methodological approaches to diagnosing the loss of financial stability of construction enterprises. The approaches used are not purely "traditional" financial analysis, but focusing on the semantic analysis of the conditions of economic activity and an a priori approach to the study of cause-and-effect relationships. This allows not only to state the financial condition, but also to predict its changes and identify early signals of destabilization. Traditional indicators of solvency and net cash flow are supplemented by an in-depth analysis of the structure of cash flows, in particular, by distinguishing flows from financial, operating and investment activities. It is emphasized that a negative net cash flow from investment activities is a normal and desirable

phenomenon, indicating the renewal of fixed capital. In contrast, a positive balance of investment flow, which instead of accumulating potential leads to its "washing out", is considered an indicator of the loss of financial well-being.

The article proposes to focus on two key indicators that allow comprehensively highlighting the problems of financial development and the reserves for their solution:

Integral financial balance ratio. This indicator is designed for tactical diagnostics and assessing the ability of the construction business to repay current financial obligations in a timely manner. It combines various aspects of balancing free cash, taking into account their significance for the long-term crisis-free implementation of the main activity. This provides a more objective assessment of the threats and risks of tactical management compared to simple liquidity ratios.

The monetary equivalent of the intrinsic value of the business for a stakeholder. Designed for strategic financial diagnostics, this indicator is a reasonable monetary amount determined taking into account the most effective use of capital. It is based on an analysis of the asset structure (which should correspond to successful industry benchmarks), typical dynamics of financial results and established trends in the economic environment. In the conditions of a limited market for corporate shares in Ukraine, where the concept of "market value" is often inappropriate, "value in use" serves as a target indicator. This indicator allows assessing long-term financial sustainability and development potential, taking into account the realities of the domestic business environment. The proposed formula for calculating GEVC takes into account fixed costs and the peculiarities of financing long-term investments, assuming a 7-year cycle of fixed capital renewal.

Keywords: financial sustainability, financial stability, economic sustainability, construction organization, tools, monitoring, digital ecosystem, resource optimization, stakeholders, management, sustainability, construction project stakeholder, information technology, competitiveness, economic security.

Посилання на статтю

АРА: Kovtun A. V. (2022). *Metodychni osnovy diahnostryky vtraty finansovoi stabilnosti pidpriemstvamy budivnytstva*. [Methodological foundations of diagnostics of loss of financial stability by construction enterprises]. *Shliakhy pidvyshchennia efektyvnosti budivnytstva v umovakh formuvannia rynkovykh vidnosyn*, 49(2), 123-141.

ДСТУ: Ковтун А. В. Методичні основи діагностики втрати фінансової стабільності підприємствами будівництва [Текст] *Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин*. 2022. № 49(2). С. 123 -141.